

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
Uçuş Operasyon Daire Başkanlığı

Sayı : 51859319-010.06.02-E.8236

15.05.2020

Konu : COVID-19 salgınına yönelik FCL,
MED, FTL, OPS ve Denetim
gerekliklerine ilişkin muafiyetler

GENELGE

UOD/HSD-2020/1G (Rev.02)

Covid-19 salgınının yayılmasını ve kişilere bulaşmasını önlemek adına; hijyenin artırılması ve Coronavirüse maruz kalmış vakalar ile temasın azaltılması, yurtiçi ve yurtdışı uçuşlarının sınırlandırılmış veya durdurulmuş olması, diğer ülkelerin ülke giriş/çıkışlarına yönelik uyguladıkları karantina uygulamaları gibi alınan tedbirler kapsamında, havacılık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ile bu işletmelerden görevli lisans veya sertifika sahibi personel için FCL, MED, FTL, OPS, denetim ve ilgili diğer mevzuat gerekliklerine ilişkin bazı muafiyetlerin uygulanmasına ihtiyaç hâsıl olmuştur.

Bu Genelge'de geçen tüm muafiyet ve alternatif yöntemler belirtilen süreler kadar geçerli olup, anılan tarihlere kadar Covid-19 salgın riskinin devam etmesi veya ortadan kalkması halinde gerekli bilgilendirme Genel Müdürlüğümüzce ayrıca yapılacaktır.

MADDE 1 - Tanımlar

Alternatif eğitim metotlarından;

- Sanal Eğitim:** Eğitim faaliyetlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak planlandığı ve yürütüldüğü, öğrenci ile öğretmen ve öğrencilerin kendi aralarında karşılıklı etkileşimine dayalı olarak derslerin bizzat öğretmen tarafından aynı mekânda bulunma zorunluluğu olmaksızın eşzamanlı biçimde verildiği eğitimi,
- Uzaktan eğitim (E-learning):** Eğitim ve öğrenim programının donanım ve yazılım teknolojileri vasıtasıyla (bilgisayar, tablet, mobil telefon, web tabanlı yazılım v) bir öğretmene bağlı olmaksızın verildiği eğitimi ifade eder.

Son dönem tecrübesi ile ilgili olarak;

- Taze olmayan:** Son 90 günlük süre içerisinde kalkış, yaklaşma ve iniş gerçekleştirmemiş pilotları,
- Kısmen taze:** Son 90 günlük süre içerisinde 2 kalkış, yaklaşma ve iniş yapmış veya son 30 günlük süre içerisinde 1 kalkış, yaklaşma ve iniş yapmış pilotları,
- Taze:** FCL.060'da yer alan tüm gereklikleri sağlayan pilotları,

- d. **NC:** SHT-OPS N/O Talimatı kapsamında yol eğitim ve kontrollerini icra etmek üzere yetkilendirilen kaptan pilotları,
- e. **Kısıtlı operasyon:** Bir veya daha fazla operasyonel kısıtlama ile gerçekleştirilen operasyonu, örneğin yan rüzgâr limitlerinin düşürülmesi, mevcut olandan daha yüksek bir yaklaşma miniması kullanılması, pist yüzeyi şartlarının sınırlandırılması, otomatik iniş sistemi gerekliliği ile dispeç edilmesi (eğer mevcutsa) veya uygun olacağı öngörülen herhangi bir diğer tedbir ifade eder.

MADDE 2 - Hava taşıma işletmeleri

1) Lisanslandırma Yeterlilik Kontrolleri:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan tip veya sınıf yetkisi geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.

- a. Pilotların tip veya sınıf yetkilerinin 31.12.2019 tarihinden önce sona ermemiş olması,
- b. Pilotların bir hava taşıma işletmesinde görev yapmaları,
- c. İçeriği işletici tarafından belirlenecek tazeleme eğitimini ve sonrasında anormal ve acil durum usullerini de kapsayacak bir değerlendirmeden geçmeleri. Söz konusu değerlendirme mümkünse bir TRE veya TRI tarafından yapılır. Eğer bir TRE veya TRI mevcut değilse, NC tarafından yapılabilir. Ayrıca telefon, video konferans gibi uzaktan iletişim kanalları kullanılarak yapılabilir. Eğitim ve değerlendirmenin işletici tarafından belgelendirilmesi gerekir.

2) Öğretmenlik ve Kontrol Pilotluğu Yetkileri:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan öğretmenlik veya kontrol pilotluğu yetkileri geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.

- a. Öğretmenlik yetkisinin temdit edilebilmesi için pilotların öğretmenlik yetkilerinin 31.12.2019 tarihinden önce sona ermemiş olması,
- b. Kontrol pilotluğu yetkisinin temdit edilebilmesi için pilotların kontrol pilotluğu yetkilerinin 31.12.2019 tarihinden önce sona ermemiş olması.

3) İngilizce Dil Yeterliliği:

Bir hava taşımacılığı işletmesinde görev yapan pilotların sahip oldukları 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan İngilizce Dil Yeterliliği geçerlilik süreleri 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.

4) Validasyon Belgeleri:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan validasyon belgeleri, aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda lisanslandırma yeterlilik kontrolü gerekliliği aranmadan 4 ay süre ile Genel Müdürlük tarafından temdit edilecektir.

- a. Pilotların hâlihazırda geçerli tip veya sınıf yetkisine sahip olmaları,
- b. Bir ticari hava taşıma işletmesinde görev yapmaları,
- c. İçeriği işletici tarafından belirlenecek tazeleme eğitimini ve sonrasında anormal ve acil durum usullerini de kapsayacak bir değerlendirmeden geçmeleri. Söz konusu değerlendirme mümkünse TRE veya TRI tarafından yapılır. Eğer TRE veya TRI mevcut

değilse, NC tarafından yapılabilir. Ayrıca telefon, video konferans gibi uzaktan iletişim kanalları kullanılarak yapılabilir. Eğitim ve değerlendirmenin işletici tarafından belgelendirilmesi gerekir.

- d. SHT-FCL Uçuş Ekibi Lisanslandırma Talimatı Madde 9'da yer alan diğer tüm şartların sağlanması.

5) İşletici Eğitim ve Kontrolü:

a. ORO.FC.230 kapsamında Yenileme Eğitim ve Kontrolleri:

1. Yenileme eğitim ve kontrollerine yönelik yer eğitimleri, ESET, Uçuş eğitim ve OPC kontrollerinin geçerlilik süresi 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olanlar aşağıda yer alan mevzuat kapsamında 2nci maddede belirtilen eğitim ve değerlendirmelerin icra edilmesi şartıyla 4 ay süre ile geçerlilik tarihleri uzatılmıştır.

- i. ORO.FC.230 (b) kapsamında (OPC) yeterlilik kontrolleri,
- ii. ORO.FC.230 (f) bendi gereği yapılması gereken yer ve uçuş eğitimleri
- iii. ORO.FC.230 (d) ESET eğitim ve kontrolleri,
- iv. ORO.FC.230 (e) CRM eğitimi

2. İşletme (1) maddesinde belirtilen eğitim ve kontroller yerine sanal eğitim ve/veya uzaktan eğitim metotlarıyla; aşağıdaki konuları içeren bir eğitim ve değerlendirmeye tabi tutmaları gerekmektedir. Bununla birlikte (1) maddesinde yer alan eğitim ve kontrollerden geçerlilik süresi devam edenlerin AMC1 ORO.FC.230'da belirtilen sürelerinden önce yenilenmesine gerek yoktur. Ancak (1)(i) ve (ii)'de yer alan ve geçerliliğini yitirecek olan eğitim ve kontroller için asgari aşağıda yer alan (i) ve (ii) konularında eğitim ve kontroller gerçekleştirilmelidir. Söz konusu eğitim ve değerlendirmeler kayıt altına alınmalıdır.

- i. Hava aracı sistemlerine yönelik normal, anormal ve acil durum usulleri
- ii. İşletme operasyonel prosedür ve gereklilikleri,
- iii. Kaza olay ve hadiselerin incelenmesi,
- iv. Acil Durum Emniyet teçhizatları,
- v. CRM,

3. (2)(i)'de yer alan eğitim ve değerlendirme, mümkünse TRE veya TRI tarafından yapılır. Eğer bir TRE veya TRI mevcut değilse, NC tarafından yapılabilir.

4. CRM eğitimleri CRM öğretmenleri tarafından verilmelidir. Ancak İşletmenin CRM eğitmeni olmaması durumunda tipte tecrübeli kaptan pilot tarafından bahse konu eğitim verilebilir. CRM eğitimleri, sadece sanal eğitim olarak verilebilir.

5. İşletmenin eğitmen ve eğitim tesisine erişimi olduğu halde, hijyenin artırılması ve/veya temasın sınırlandırılması gibi gerekçelerle (1)(ii) maddesinde yer alan uçuş eğitimlerinin geçerlilik süreleri, 4 ay süreyle ertelenebilir. Ancak, bahse konu eğitim sonrası yapılması gereken yeterlilik kontrollerinin (OPC/LPC) gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yapılacak yeterlilik kontrolünde başarısız olunması durumunda ise ertelenen uçuş eğitimi gerçekleştirilerek tekrar yeterlilik kontrolüne alınması gerekmektedir.

6. 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan ORO.FC.230(c) kapsamındaki hat kontrolünün geçerlilik süresi 4 ay süreyle uzatılabilir.

b. ORO.FC.220 kapsamında İşletme Dönüşüm Eğitim ve Kontrolleri:

İşletici Yeterlilik Kontrollerinin (OPC); Tip Kontrol Pilotu (TRE) tarafından, TRE'nin olmaması durumunda Tip Eğitim Pilotu (TRI) tarafından, TRI'nin temin edilememesi durumunda ise NC tarafından, bu kapsamda yapılacak risk analizleri dikkate alınması koşuluyla, ticari olmayan operasyonlarda hava aracında (motor azılarının simüle edilerek) icra edilmesi uygun görülmektedir. Bu kapsamdaki yer eğitimleri, uzaktan veya sanal eğitim olarak icra edilebilir.

c. ORO.CC.140 kapsamında Yenileme Eğitim ve Kontrolleri:

1. 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan kabin ekibi eğitim ve kontrol geçerlilik tarihlerinden;

- i. Kontrol yöntemi (c)(2)(i) ve (c)(2)(ii) maddelerine göre belirlenmiş kontrol geçerlilik tarihleri, 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.
- ii. Kontrol yöntemi (c)(2)(iii) ve (c)(2)(iv) maddelerine göre belirlenmiş kontrol geçerlilik tarihleri, yenileme eğitimi unsurlarının uzaktan eğitim ve/veya sanal eğitim olarak gerçekleştirilmesi halinde, 4 ay süreyle temdit edilmiş sayılacaktır.

2. Kabin ekibi yeterlilik kontrolleri, yenileme eğitim programı unsurlarına uygun aşağıdaki yöntemlerle icra edilir:

- i. Uygulamalı gösterim,
- ii. Uçuş kontrolleri,
- iii. Bilgisayar temelli değerlendirme,
- iv. Sözlü ya da yazılı sınavlar.

3. Kabin Ekibi CRM eğitimleri, sadece sanal eğitim olarak verilebilir.

4. Söz konusu eğitim ve değerlendirmeler kayıt altına alınır.

d. ORO.CC.145 kapsamında Tazeleme Eğitim ve Kontrolleri:

1. Bir kabin ekibi üyesi, son yenileme eğitim ve kontrol geçerlilik süresi içerisinde, birbirini takip eden 6 ay boyunca hiçbir uçuş görevi icra etmemişse, işletici tarafından tazeleme eğitimi ve kontrollerinin uzaktan eğitim ve/veya sanal eğitim olarak gerçekleştirilmesi halinde kabin ekibi üyesine tekrar uçuş görevi verilebilir.
2. Söz konusu eğitim ve değerlendirmeler kayıt altına alınır.

e. SHT-OPS N/O Talimatı Kapsamında Yıllık Eğitimlik Değerlendirmesi:

Kabin/kokpit ekibi eğitimlerinin, eğitimlik görevlerinin yetkinliğinin değerlendirilerek görevinin devamının sağlanması amacıyla SHT-OPS N/O Talimatı kapsamında yıllık periyotlarla yapılan kontrolleri, sanal eğitim biçiminde değerlendiricinin de katılımıyla yapılabilir. Bu durumda, 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan eğitimlik yetkilerinin geçerlilik tarihi 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.

6) Uçuş Harekât Uzmanı lisansları ve staj tamamlama süresi:

- a. 31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan uçuş harekât uzmanı lisansları kişinin bir hava taşıma işletmesinde görev yapması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılacaktır.
- b. 2019 Aralık ve 2020 Mart ayında yapılan sınavlarda başarılı olan uçuş hareket uzmanı adayları için staj tamamlama süresi 10 aya çıkarılmıştır.

7) SHT-FTL ve SHT-FTL/HG Gereklilikleri:

a. Nisan, Mayıs, Haziran ve Temmuz ayları için yayınlanacak görev çizelgelerinde, görev çizelgelerinin asgari 14 gün önceden veya minimum 28 günü içerecek şekilde asgari 7 gün önceden yayınlanmasına ilişkin SHT-FTL Talimatı Ek-1 AMC1 ORO.FTL.110(a) hükmüne uyulması zorunluluğu aranmayacaktır.

b. SHT-FTL Talimatı Ek-1 CS FTL.1.205(c) kapsamında, azami uçuş görev süresinin uçuş sırasında dinlenmeye bağlı olarak uzatılması durumunda, 31.07.2020 tarihine kadar söz konusu Talimat maddesinde yer alan "Sınıf 3 dinlenme olanağı" gereklilikleri aranmayacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek uçuş operasyonlarının işletmenin Aşırı Yorgunluk Risk Yönetimi (FRM) sistemi kapsamında izlenmesi ve aşırı yorgunluk riskini azaltıcı tedbirlerin işletme tarafından alınması gerekmektedir.

c. Aşağıdaki gerekliliklerin sağlanması koşuluyla, **sadece kargo taşınan uçuşlarda**, günlük azami uçuş görev süreleri, ekip üyelerine Sınıf-1 dinlenme olanağı sağlanan uçuş görevleri için 24 saate kadar, Sınıf 2/3 dinlenme olanağı sağlanan uçuş görevleri için 21 saate kadar uzatılabilir:

- Muafiyetin, yalnız diğer alternatiflerin ekip üyelerinin sağlığı için kabul edilemez bir risk oluşturduğu durumlarda uygulanması,
- Uçuşlara ilişkin aşırı yorgunluk riskleri ile oluşabilecek kümülatif aşırı yorgunluk risklerinin Emniyet Yönetim Sistemi kapsamında takip edilmesi,
- Operasyonlara ilişkin FDM, ASR, Aşırı Yorgunluk raporlarının vakit kaybetmeksizin analiz edilmesini sağlayacak süreçlerin oluşturulması,
- Ekip üyelerine;
  - 21 saate kadar olan uçuş görev süreleri için, uçuş öncesi ana üste 3 yerel gece ve uçuş sonrası ana üste 3 yerel gece,
  - 21 saatten uzun uçuş görev süreleri için, uçuş öncesi ana üste 3 yerel gece ve uçuş sonrası ana üste 4 yerel gece,
  - Ana üs dışında sadece bir konaklama olması durumunda, uygun konaklama tesisinde, SHT-FTL Talimatı gereği hak edilen dinlenmelerin verilmesi,
- Uçuş ekibinin ilave tam ekip (2 Kaptan Pilot + 2 Yardımcı Pilot) konfigürasyonu ile planlanması,
- Yolcu uçaklarının yolcu kabininde kargo taşınması durumunda, Genel Müdürlüğümüzce yayınlanan UOD-2020/2G Talimatı kapsamında planlama yapılması,
- Uçuş sırasındaki dinlenmelerin düz uçuş safhasında ve mümkün olduğu kadar kesintisiz olarak verilmesi, her bir ekip üyesi için ardışık 90 dakika ve son inişi yapacak uçuş ekibi üyeleri için ardışık 2 saat olarak öngörülen kesintisiz

dinlenmelerin, yalnızca sektör sürelerine sebebiyle kesintisiz verilmesi mümkün olmayan durumlarda bölünmesi,

- Operasyonlar esnasındaki gecikmeler nedeniyle uçuş görevlerinin, ekip üyelerine Sınıf1 dinlenme olanağı sağlanan uçuş görevleri için 24 saatin, Sınıf 2/3 dinlenme olanağı sağlanan uçuş görevleri için 21 saatin üzerine çıkacağına anlaşılması durumunda, ekip üyelerine uygun konaklama tesislerinde veya uçak içi dinlenme olanaklarında asgari 6 saat dinlenme verilmesi,
- Yerde verilecek asgari 6 saatlik dinlenme süresinin üst kargo boşaltma/yükleme tamamlandıktan ve kokpit ve üst kargo kapısı kapandıktan sonra başlatılması,
- Ekip üyelerine bahse konu muafiyet kapsamında aynı ay içerisinde en fazla 2 uçuş planlanması,
- Ekip üyelerinin görev esnasındaki zindelik seviyelerinin biyomatematikselsel modeller ile değerlendirilmesi ve emniyetli olduğu değerlendirilecek zindelik seviyesinin altında planlama yapılmaması,
- Muafiyet kapsamında yapılacak uygulamalar ile ilgili uçuş ekiplerine bilgilendirme yapılması,
- Uçuş öncesi ekip üyelerine farkındalık brifinglerinin verilmesi,
- Görev süresince yiyecek ve içecek imkânı sağlanması,
- Yapılacak tüm uçuş operasyonlarına ilişkin bilgilendirmelerin haftalık olarak uodops@shgm.gov.tr adresine raporlanması.

d. Aşağıdaki gerekliliklerin sağlanması koşuluyla, hava ambulans operasyonlarında kullanılan uçaklar ile gerçekleştirilecek tıbbi ihtiyaçlar için yapılan acil uçuşlar ile tahliye uçuşlarında, SHT-FTL/HG Talimatının 30 uncu maddesinde yer alan günlük azami uçuş görev süreleri, ilave 1 uçuş ekibi üyesinin görevlendirildiği uçuş görevleri için 21 saate kadar, ilave 2 uçuş ekibi üyesinin görevlendirildiği uçuş görevleri için 24 saate kadar uzatılabilir:

- Tüm muhtemel risklerin göz önünde bulundurularak gerekli risk azaltıcı tedbirlerin uygulanması,
- Uçuşlara ilişkin FDM, ASR (Air Safety Report), Aşırı Yorgunluk (Fatigue) raporlarının vakit kaybetmeksizin analiz edilmesi,
- Görevlendirilecek uçuş ekiplerine,
  - 21 saate kadar olan Uçuş Görev Süreleri (UGS) için, uçuş öncesi 3 yerel gece ve uçuş sonrası ana üste 3 yerel gece,
  - 21 saatten uzun UGS'ler için, uçuş öncesi 3 yerel gece ve uçuş sonrası ana üste 4 yerel gece,
  - Ana üs dışında sadece bir konaklama olması durumunda, uygun konaklama tesisinde, SHT-FTL/HG Talimatı gereği hak edilen dinlenmeler verilmesi,
- Uçuş sırasındaki her bir ekip üyesi için ardışık 90 dakika ve son inişi yapacak uçuş ekibi üyeleri için ardışık 2 saat olarak öngörülen kesintisiz dinlenmelerin düz uçuş safhasında ve mümkün olduğu kadar kesintisiz olarak verilmesi,
- Operasyonlar esnasındaki gecikmeler nedeniyle uçuş görevlerinin, uçuş ekibi konfigürasyonuna göre 21 saatin veya 24 saatin üzerine çıkacağına anlaşılması durumunda, uçuş ekiplerine uygun konaklama tesislerinde veya uçak içi dinlenme olanaklarında asgari 6 saat dinlenme verilmesi,

- Ekip üyelerine bahse konu muafiyet kapsamında aynı ay içerisinde en fazla 2 uçuş planlanması,
- Muafiyet kapsamında yapılacak uygulamalar ile ilgili uçuş ekiplerine bilgilendirme yapılması,
- Görev süresince yiyecek ve içecek imkânı sağlanması,
- Yapılacak tüm uçuş operasyonlarına ilişkin bilgilendirmelerin haftalık olarak uodops@shgm.gov.tr adresine raporlanması gerekmektedir.

8) Son dönem tecrübesi gereklilikleri:

a. Son dönem tecrübesi ile ilgili olarak, ticari hava taşıma işletmeleri aşağıdaki muafiyetlerden faydalanabilir.

1. Bir pilotun taze, diğer pilotun kısmen taze olduğu durumlarda 90 günlük süreye kadar kısıtlı operasyonlar gerçekleştirilebilir.
2. Bir pilotun taze ve kaptan olması, diğer pilotun kısmen taze olduğu durumlarda 120 günlük süreye kadar kısıtlı operasyonlar gerçekleştirilebilir. Bu durumda ilk kalkış, yaklaşma ve inişin kaptan tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
3. Seyir safhası yedek ikinci pilotun taze olmaması ve diğer ekip üyelerinin taze olması durumunda 150 günlük süreye kadar operasyonlar gerçekleştirilebilir.
4. Bir pilotun taze ve TRI, diğer pilotun taze olmadığı durumlarda 120 günlük süreye kadar operasyonlar gerçekleştirilebilir.
5. Bir pilotun taze ve TRI, diğer pilotun taze olmadığı durumlarda 180 günlük süreye kadar kısıtlı operasyonlar gerçekleştirilebilir.
6. Bir pilotun kısmen taze, diğer pilotun kısmen taze ve TRI veya taze ve NC olduğu durumlarda 150 günlük süreye kadar kısıtlı operasyonlar gerçekleştirilebilir.
7. Bir pilotun taze olmadığı, diğer pilotun kısmen taze ve TRI veya taze ve NC olduğu durumlarda 120 günlük süreye kadar kısıtlı operasyonlar gerçekleştirilebilir.

b. Hava taşıma işletmeleri tarafından risk değerlendirmesi yapılarak bu kapsamda eğer uygulanacaksa kısıtlı operasyonların işletme tarafından belirlenmesi gerekir.

9) Kokpit yol boyu denetimleri

SHT-KOKPİT YOLBOYU Talimatının 12 nci maddesinin 8 inci fıkrası kapsamında hava yolu işletmelerinin kalite güvence sistemleri kapsamında oluşturulacak, uygun yol boyu uçuş kontrol denetçileri vasıtasıyla (en az kaptan pilot tecrübesine haiz) ilgili işletme usulleri çerçevesinde, işletme bünyesinde bulunan her bir uçak tipinde her 20 uçak için ayda en az bir yol boyu uçuş kontrol denetimi gerekliliği 31.07.2020 tarihine kadar aranmayacaktır.

10) Şubat ve Mart 2020 aylarında gerçekleştirilen denetimlerde tespit edilen seviye 2 bulgular ve gözlemler için verilen süreler, ilgili denetime ilişkin nihai denetim raporu ile verilen süre dahil olmak üzere SHT-DENETİM Talimatının 11 inci maddesi kapsamında 90 güne uzatılmıştır.

MADDE 3 - Onaylı eğitim organizasyonları (ATO), onaylı kabin ekibi temel eğitim kuruluşları (CCTO) ve uçuş harekât uzmanı eğitim organizasyonları

1) Teorik Eğitim Faaliyetleri:

- a. Onaylı Eğitim Organizasyonları, Kabin Ekibi Temel Eğitim Kuruluşları ve Uçuş Harekât Uzmanı Eğitim Organizasyonları, 31.12.2020 tarihine kadar sınıf içinde vermeleri gereken tüm teorik eğitimleri sanal eğitim olarak verebilirler. Ayrıca eğitim sırasında ve sonrasında gerçekleştirilmesi gereken teorik sınavlar elektronik tabanlı olarak uzaktan gerçekleştirilebilir. Bahsi geçen organizasyonlar, bu eğitimlere ve sınavlara yönelik güvenilir kayıtları tutmakla ve istenildiğinde Genel Müdürlüğe sunmakla yükümlüdürler. Bu uygulama öncesinde Genel Müdürlükten herhangi bir onay alınmasına gerek yoktur.
- b. Temel pilotluk eğitimleri veren ATO'lar, kabin ekibi temel eğitimi veren CCTO'lar ve Uçuş Harekât Uzmanı Eğitim Organizasyonları ayrıca yetkilendirilmiş oldukları Milli Eğitim Bakanlığı veya Yüksek Öğretim Kurulu tarafından konulan eğitim kısıtlamalarına uymakla yükümlüdürler.
- c. Tip yetkisi eğitim kurslarında kullanılan bilgisayar temelli eğitim (CBT) uygulamalarının sınıf içerisinde yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır.
- d. CCTO'lar bünyesinde uygulamalı eğitim kapsamında verilen suda hayatta kalma eğitimi havuz ortamında verilmeyecek olup, mezkûr eğitim, sanal eğitim veya uzaktan eğitim ile verilebilir.
- e. Teorik eğitimlerini ertelemeyi tercih eden ATO'larda ve CCTO'larda kursların tamamlanması için belirlenen azami eğitim süreleri erteleme süresi kadar uzatılacaktır.
- f. Ertelenen ATPL Teorik Bilgi Sınavlarında, erteleme süresi sınavların tamamlanması gereken 18 aylık süreye ilave edilecektir.

MADDE 4 - Hava sağlık gereklilikleri

1) Sınıf 1 sağlık sertifikaları:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan Sınıf 1 sağlık sertifikalarının geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılır.

- a. Pilotların hâlihazırda geçerli bir sağlık sertifikasına sahip olmaları,
- b. Bir ticari hava taşıma işletmesinde veya onaylı eğitim organizasyonunda pilot/öğrenci pilot olmaları,
- c. Sağlık sertifikalarında kırma kusurunu düzeltmeye yönelik kısıtlamalar haricinde bir kısıtlamasının bulunmaması.

2) Kabin Ekibi Sağlık Muayene Raporları:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan kabin ekibi sağlık muayene raporlarının geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılır.

- a. Kabin ekibi üyelerinin hâlihazırda geçerli bir sağlık muayene raporuna sahip olmaları,
- b. Bir ticari hava taşıma işletmesinde görev yapmaları,
- c. Sağlık muayene raporlarında kırma kusurunu düzeltmeye yönelik kısıtlamalar haricinde bir kısıtlamanın bulunmaması.

3) Sınıf 3 Sağlık Muayene Raporları:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan Sınıf 3 sağlık muayene raporlarının geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılır.

- a. Hava Trafik Kontrolörlerinin hâlihazırda geçerli bir sağlık raporuna sahip olmaları,
- b. SHY 65-01 Yönetmeliğinde belirtilen sağlık muayene raporuna ilişkin imtiyazlara sahip olmaları.

4) ATSEP Muayene Raporları:

31.07.2020 tarihi ve öncesinde sona erecek olan sağlık muayene raporlarının geçerlilik tarihleri aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması durumunda 4 ay süre ile temdit edilmiş sayılır.

- a. Hava Trafik Emniyeti Elektronik Personelinin hâlihazırda geçerli bir sağlık raporuna sahip olmaları,
- b. SHY-ATSEP Yönetmeliğinde belirtilen sağlık muayene raporuna ilişkin imtiyazlara sahip olmaları.

5) Covid-19 şüphesi bulunan veya tanısı almış kişiler ile Sağlık Bakanlığının en son yayınlamış olduğu Yolcular ve Uçuş Görevlilerine Yönelik Takip Algoritması uyarınca izolasyon şartlarına uymayanlar için yukarıda belirtilen temdit süreleri geçerli değildir.

6) Mevcut Sağlık Sertifikası veya Sağlık Muayene Raporu bitiş tarihinden itibaren, Covid-19 durumu gözetilerek, 4 aya kadar temdit muayenesi, 4 aydan fazla süre geçmişse genişletilmiş/yenileme muayenesi gerçekleştirilir.

MADDE 5 - Havacılık tıp merkezleri

Genel Müdürlük tarafından havacılık sağlık muayenesi yapmak için yetkilendirilmiş Havacılık Tıp Merkezleri, UOD 2017/8 sayılı Genelge'nin 7 numaralı "Diğer Hususlar" başlığının 1inci maddesi hükmüne göre hareket edebilirler. Havacılık Tıp Merkezleri faaliyet kapsamlarında varsa değişiklik arz eden uygulamaları ve 1 hafta ve üzerindeki havacılık muayenesi gerçekleştirmeyecekleri süreleri Merkez internet sayfasından duyurur ve Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirir.

MADDE 6 – Raporlama

Bu Genelge kapsamındaki muafiyetlerin kullanılması sonrasında yapılan işlemlere ilişkin durum raporları, uodops@shgm.gov.tr ve lisans@shgm.gov.tr e-posta adreslerine aylık olarak gönderilir.

MADDE 7 – Yürürlük

Bu Genelge, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Yürürlükten kaldırılan muafiyet

Bu Genelge, yayımlandığı tarih itibarıyla 13.03.2020 tarih ve 1859319-100-E.5641 sayılı yazımız hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. Bu sebeple, Genel Müdürlüğümüze eğitim ve kontrol muafiyet taleplerinde bulunan veya bulunacak ticari hava taşıma işletmeleri ile eğitim organizasyonlarına ayrıca cevap verilmeyecektir.

MADDE 9 - Geçerlilik

Bu Genelge, 31.12.2020 tarihine kadar geçerlidir.

MADDE 10 – Yürütme

Bu Genelge hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

 e-imzalıdır
Bahri KESİCİ
Genel Müdür

Not: 5070 sayılı elektronik imza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RCEWAFKV Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/shgm-ebys>

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı No:128/A 06570 Maltepe /
ANKARA

Telefon Nu.: (0 312) 203 60 00, Belgegeçer Nu.: (0 312) 212
46 84

Kep Adresi: shgm.gelen@hs01.kep.tr İnternet adr1e0s/i:10

Bilgi için:Ali Osman YAMAN
Müdür V.
Telefon No:(312) 203 61 77

